

Naam:

Groep:

1. DIEETWENSEN

Bekijk de clip *Een ander dieet ja of nee?* In het clipje zie je twee vogels, het baardmannetje en de ijsvogel.

A Vul de tabel in.

Vogel	Eet in de zomer	Eet in de winter
Ijsvogel		
Baardmannetje		

- B** Waarom heeft de ijsvogel het moeilijk in de winter?
- C** Welk van de twee vogels heeft de beste overlevingstechniek? Waarom?
- D** Hoe werkt dit bij mensen, eten die in de winter hetzelfde als in de zomer? Geef twee voorbeelden van echt wintereten en echt zomereten.
- E** Wat eet jij zelf het liefst in de winter? En wat in de zomer?

2. VETMESTEN EN AFVALLEN

Bekijk de clip *Dieet en reserves*.

- A** Waarom hoeft een konikpaard nooit aan de lijn te doen? Hoe bereidt dit dier zich voor op de winter?
- B** Hoe besparen de grote grazers op hun energie in de winter? Waar krijg je energie van en wat kost er energie? Bedenk maar eens of je meer of minder honger hebt als je een uurtje flink hebt gerend en gespeeld.
- C** Konikpaarden eten in de winter vaak riet en boomschors. Niet dat ze dat zo lekker vinden, trouwens. Waarom doen ze het dan?

3. KOUDBLOEDIG

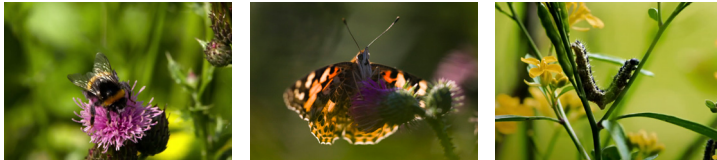

Bekijk de clip *Overwinteren*.

A Wat heeft een insect nodig om te kunnen leven? Kruis het juiste vakje aan.

- Andere insecten
- Warmte
- Dagelijks genoeg voedsel

B Hier zie je plaatjes van drie insecten. Schrijf onder elke foto wat voor insect het is en hoe het de winter doorkomt.

Soort insect: _____

Overwintert door: _____

C Hoe bereiden mensen zich voor op de winter? Denk aan bijvoorbeeld je winterdekbed van zolder halen. Schrijf nog drie dingen op die je doet als het winter wordt.

4. OP REIS

Bekijk de clip *Vogeltrek*.

A Veel zangvogels en zwaluwen vertrekken in het najaar naar warmere gebieden. Waarom komt de brandgans dan juist naar de Oostvaardersplassen toe?

B Kun jij je voorstellen hoe dit gebied er in de zomer uitziet? Maak een tekening van dezelfde plek in de zomer.

5. KRINGLOOP VAN HET LEVEN

Bekijk de clip *Dood doet leven*.

In de natuur gaan dieren dood. Dat hoort bij het leven, al zien dode dieren er soms wel akelig uit.

A Wat wordt er bedoeld met de zin 'dood doet leven'?

B Dode dieren worden hergebruikt door de natuur. Welke twee helften van de zin horen bij elkaar?

De vos en de zeearend vinden een dood dier ...

... de insecten die eten op het kadaver.

De waterral lust graag ...

... eten ze de botten van een dood dier op.

Het roodborstje maakt een mooi nestje met ....

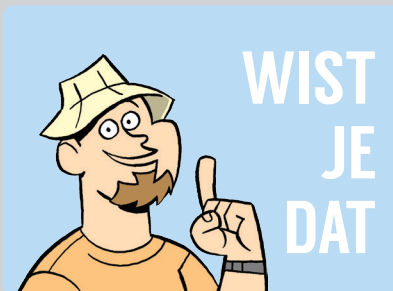
... een makkelijk hapje dat ze niet zelf hoeven te vangen.

De edelherten hebben kalk nodig om een gewei te maken, daarom...

... de haren en vacht van het dode edelhert.

C We weten niet precies hoeveel grote grazers er in de Oostvaardersplassen leven, want dat verschilt elk jaar. Gemiddeld leven er 900 konikpaarden, 250 Heckrunderen en 1500 edelherten in het gebied. Ongeveer dertig procent van deze dieren overleeft de winter niet. Gelukkig worden er elk jaar ook weer net zoveel veulens en jongen geboren!

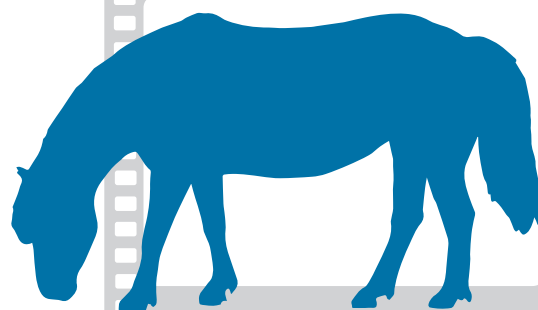
- Reken uit hoeveel paarden er in de winter sterven.
- Hoeveel hertenjongen worden er in de zomer geboren?

KONIKPAARDEN IN DE WINTER IN KLEINERE GROEPJES DOOR HET GEBIED TREKKEN DAN IN DE ZOMER?

IN DE WINTER VEEL GRAUWE GANZEN NAAR WARMERE GEBIEDEN TREKKEN? DE KOLGANS, RIETGANS EN BRANDGANS KOMEN JUIST IN DE WINTER NAAR DE OOSTVAARDERSPLASSEN TOE.

VOSSEN IN DE WINTER EEN EXTRA DIKKE VACHT KRIJGEN? DIT DOEN NIET ALLEEN VOSSEN! OOK KONIKPAARDEN EN VEEL ANDERE DIEREN KRIJGEN EEN DIKKERE VACHT.

DOORBIJTEN

In de winter is het voor veel dieren moeilijk om aan eten te komen. Daarom hebben ze allemaal verschillende manieren om de winter te overleven. Sommigen leggen een voedselvoorraad aan, anderen houden een winterslaap en weer anderen trekken weg naar warmere landen.

OPDRACHT: HELPEN OF NIET?

Als er in de winter te weinig te eten is voor dieren gaan de zwakke dieren dood. De sterke blijven over. De sterke dieren krijgen jongen en die zijn dan vaak ook sterk. Zo blijft de soort dus sterk en gezond.

Maar die zwakke dieren dan? Is het niet zielig dat die doodgaan? In Nederland wordt elke winter veel gepraat over het bijvoeren van de dieren bijvoorbeeld in de Oostvaardersplassen.

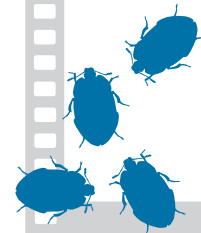
Wat vind jij?

In de Oostvaardersplassen loopt veel wild. In de winter is er niet genoeg te eten, dan gaan er dieren dood. Dood gaan van de honger is een nare dood daarom vinden veel mensen dat er bijgevoerd moet worden. Maar als er bijgevoerd wordt komen er veel te veel dieren en wordt het natuurlijke evenwicht verstoord.

Wat zijn mogelijke oplossingen?

- Van te voren dieren schieten:
In sommige gebieden wordt voor de winter een deel van de kudde geschoten zodat er minder dieren zijn die voedsel nodig hebben.
- Als een dier lijdt schieten:
In de Oostvaardersplassen houdt de boswachter de kuddes in de gaten en als hij ziet dat een dier erg zwak is en lijdt wordt het dier afgeschoten.
- Natuur zijn gang laten gaan:
Het is ook een mogelijkheid niks te doen. De zwakke dieren gaan dood, de sterke overleven.

Schrijf op welke methode je het beste vindt. Waarom?

In dorpen en steden moeten de dieren in de winter ook op zoek naar voedsel. Mensen doen in de winter ook vaak iets extra's voor deze dieren. Vooral voor de vogels. Dieren in de stad hebben genoeg vijanden: katten, bebouwing en auto's bijvoorbeeld, maar ook roofvogels.

Als we deze dieren een beetje helpen in de winter is de kans niet groot dat er te veel van komen. De zwakke dieren overlijden door andere gevaren dan honger en de sterke overleven.

Kijk eens op deze sites:

- dier-en-natuur.infonu.nl: zoek bij 'vogels' daar staat van alles over het voeren van vogels in de winter.
- Of op de site www.vogelbescherming.nl: zoek bij 'vogels in mijn tuin'

Schrijf op waar je allemaal aan moet denken als je vogels wilt voeren. Maak een foto van een door mensen gemaakt voedselplekje voor dieren.

